

ХОЛМСЬКИЙ ВІСНИК

№ 1 (2) ХОЛМ

30 квітня 2000 р.

Христос Воскрес!

У дні пасхальної радості вітаю всіх читачів "Холмського Вісника" з празником Воскресіння Христового. Молитовно бажаю, щоб Воскреслий Господь обнови Ваші духовні і тілесні сили на добрі діла для блага Святої Православної Церкви на рідній Холмській землі, для миру і злагоди на землі.

Нехай сила Божественного Воскресіння Господнього дає силу і витривалість редактору "Холмського Вісника" д-ру Григорію Купріяновичу та всім, котрі спричинилися до появи цього видання. Нехай все більше прибуває зацікавлених і вірних читачів часопису, особливо на нашій багатостраждальній Холмській землі.

Воістину Воскрес Христос!

+ Авель,
Єпископ Люблинський і Холмський

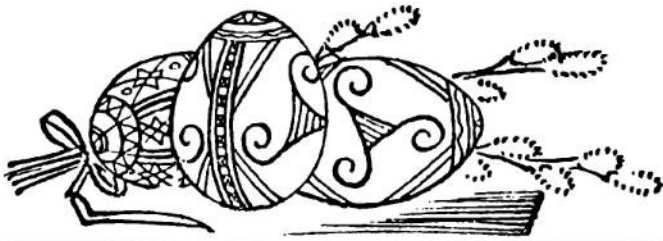
Великдень

Христос Воскрес!

Воскресіння Христове - це свято надії і радості. Кожен з нас відчуває це тремтіння душі, коли після тижнів Великого посту йдемо довкола церкви зі співом *Воскресеніс. Твоє Христе. Спасе. Ангели поють на небесі. і нас на землі сподоби чистим серцем Тебе славити*, а врешті опівночі вперше лунає радісний спів: *Христос Воскресе із мертвих смертю смерть поправ і сущим во гробіх живот дарував*, відчиняються двері храму, а ми входимо до наповненої світлом церкви.

Найбільше свято християнського світу - Воскресіння Христове за українською православною традицією завжди надзвичайно урочисто відмічали також на Холмщині. Був це для холмшак особливий день. Як писав ще напочатку ХХ ст. дослідник культури Холмщини В. Ткач: *Ніхто в селі не спить в Пасхальну ніч, може лише малюки, але й їм, як вірить народ, ангели Божі відкривають картину Воскресіння Христового. Ніхто в цю ніч не гасить вогню: ніхто не забуде, що як би не був втомлений та замучений працею і недолею, необхідно зустрічати воскреслого Христа. (...) Перший „Великодній день” холмшане проводять тільки лиш на релігійному святкуванні, не допускаючи жодної навіть щоденної праці (...). Перший день до вечора дзвонять дзвони - розносять вістку про великий празник по всьому світові. Звонити на Пасху старається кожний: і старий, і малий, тому що це, за народною традицією, послужить для всякого щастя в господарстві, в дому, у сім'ї на весь рік до наступного Великодня. (...) До Вознесіння Господнього простий народ в Холмщині вітає один одного цими ж словами: Христос Воскрес!*

Сьогодні, коли на Холмщині залишилися вже нечисленні православні храми, також у них в Пасхальну ніч пролунає радісне: *Христос Воскрес*. За давньою традицією місцеві холмшаки надалі відзначають цей Великий День. Хоч нечисленні, засвідчують, що рідна традиція має продовження і живе на Холмській землі. Це радісне *Христос Воскрес* з рідного краю лунає сьогодні також до всіх холмшаків по всьому світі...
Літописець

10-РІЧЧЯ ВІДНОВЛЕННЯ ХОЛМСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

Відродження на згарищі

Рік 1989 був особливим в історії Холмщини. Черговий раз, після років руйнування і винищення, прийшов час відродження і надій. Вже втретє в ХХ столітті відновлено тоді древню Холмську православну єпархію, цього разу під назвою 'Люблинсько-Холмська'. На Холмському згарищі започатковано новий етап відбудови і відродження української православної традиції, яка в минулому так плідно розвивалась на Холмській землі.

Святкування 10-річчя відновлення єпархії почалися вже навесні. 24-25 березня 1999 р. в кафедральній Спасо-Преображенській церкві в Люблині, де зараз знаходиться осідок єпископа і управління єпархії, відзначено 10. річницю архиєрейської хіротонії єпископа Авеля. Урочисті богослужіння очолили єпископ люблинський і холмський Авель та єпископ гайнівський Мирон - православний ординарій Війська Польського, співслужило їм кільканадцятьох священників. На святковій Божественній Літургії присутні були також представники місцевих державних і самоврядувальних влад, церковних організацій. Від імені української православної громади привітання з нагоди 10-ліття єпископства склали владиці Авеліві д-р Люба Білчук та д-р Григорій Купріянович.

Святкування з нагоди ювілею 10-річчя Люблинсько-Холмської православної єпархії були продовжені восени 1999 р. і проводились у трьох найважливіших осередках єпархії: Білій на Підляшші - найбільшій парафії в єпархії, Холмі - історичній столиці єпархії та в Люблині - теперішній столиці єпархії. З нагоди ювілею виготовлено спеціальний ринграф (металева табличка) з зображенням обох кафедральних церков єпархії - в Люблині і Холмі, який вручали офіційним гостям святкувань та особам заслуженим для єпархії.

продовження на стр. 2

Завершення літургічних святкувань 10-річчя Люблинсько-Холмської єпархії в Холмі. Пречиста (21 вересня 1999 р.).

10-РІЧЧЯ ВІДНОВЛЕННЯ ХОЛМСЬКОЇ СПАРХІЇ

Відродження на згарищі

продовження зі стр. 1

Подбано також про ширший резонанс і зацікавлення єпархіяльним ювілеєм засобів масової інформації. Напередодні святкування, 17 вересня, відбулась в єпархіяльному центрі в Люблінні прес-конференція, на якій представлено журналістам програму відзначення ювілею та основні інформації про історію і сучасний стан єпархії.

БІЛА НА ПІДЛЯШШІ

Осінні відзначення ювілею єпархії започаткували урочистості в Білій на Підляшші. 18 вересня відзначено тут пам'ять святого особливо чтимого на Підляшші - преподобномученика Афанасія Берестейського. Пів року раніше, 19 березня 1999 р., - на єпархіяльній конференції духовенства в Холмі преп. Афанасія проголошено покровителем єпархії. Святкування почались Божественною Літургією в посвяченому саме в честь преп. Афанасія Берестейського нижньому храмі більської церкви, очолив її, у співслужінні майже всіх священників єпархії, єпископ Авель.

Після Літургії відбулась там Ювілейна конференція духовенства та мирян Люблінсько-Холмської єпархії. На конференції, на яку крім духовенства прибули миряне з різних парафій, виголошено три доповіді. Прот. Анатолій Мартинюк, настоятель парафії в Славатичах, у доповіді „Не бійся мале стадо” - хрест та пасхальна радість вірних Христової Церкви, що живуть у діяспорі говорив про принципи життя православних у чужому оточенні. Вказав на необхідність самозбереження і вірності заповідям своєї Церкви. Д-р Григорій Купріянович дав Нарис історії Холмської православної єпархії, показуючи славні і трудні сторінки церковного минулого багатостраждальної Холмщини. Секретар єпархіяльної канцелярії прот. Андрій Лось представив Сучасний стан Люблін-

Ринграф, виготовлений з нагоди ювілею 10-річчя відновлення єпархії.

ними і потрібними є єпархіяльні конференції, на яких збиратимуться духовенство і вірні, щоб спільно говорити про справи Церкви.

Після виступу владики відбулась коротка дискусія. Владика поінформував також зібраних про появу нового видання, яке з'явилося з ініціативи вірних єпархії і поміщує багато інформації з церковного життя - „Холмського Вісника”, закликав водночас до зацікавлення і підтримки періоду. Всі учасники конференції отримали перший номер нового часопису.

Варто відзначити, що майже вся конференція відбувалась українською мовою. По-українськи виголошено більшість доповідей, слово владики та більшість виступів. Це символічно і важливо, оскільки засвідчує про відновлення рідних традицій в Церкві; тим більше, що в практиці Православної Церкви в Польщі (за винятком Перемисько-Новосанчівської єпархії) більшість конференцій духовенства і інших церковних зборів проводиться зараз польською мовою.

Продовженням ювілейних святкувань в Білій були урочистості з нагоди празника Різдва Пресвятої Богородиці, який традиційно дуже урочисто відзначали в цьому місті. Саме в честь цього свята був споруджений соборний храм міста, який в 1938 р. зруйновано. З огляду на душпастирську потребу зараз празник переноситься на неділю. Урочистості свята Пречистої почались 18 вересня Всенічним Бдінням у більській церкві свв. Кирила і Мефодія. Божественна Літургія в неділю 19 вересня мала дуже урочистий характер. Святочні богослужіння очолив єпископ Авель у співслужінні численного духовенства. Крім більських парафій, на свято прибули вірні з навколишніх парафій та офіційні гості, запрошені з нагоди ювілею єпархії. В проповіді владика Авель підкреснув, що саме в Білій починаються відзначення ювілею. Закликав вірних до такого виховання молодого покоління, щоб воно „пізнало вартість нашої культури, вартість нашого народу і нашої православної віри”. Більські святкування закінчилися урочистим обідом.

Хресний хід довкола церкви в Білій на завершення святкувань з нагоди свята Пречистої. 19 вересня 1999 р.

Ювілейна конференція духовенства та мирян Люблінсько-Холмської єпархії в Білій, виступає прот. А. Мартинюк; за президіальним столом сидять (з лівої): прот. В. Клим'юк, митр. прот. В. Ходак, єпископ люблінський і холмський Авель, прот. А. Лось, прот. І. Дмитрук. 18 вересня 1999 р.

сько-Холмської православної єпархії, наголошуючи на багатогранності єпархіяльного життя, яке крім суто парафіяльного і літургічного життя, охоплює також інші ділянки. На приклад за 10 років існування єпархія видала майже 20 книжок, найбільше зі всіх православних єпархій в Польщі.

На завершення конференції з дуже змістовним і важливим словом про актуальну ситуацію єпархії і напрямки душпастирської праці виступив владика Авель. Звернув він увагу на такі питання як необхідність збереження саме місцевих церковних традицій, в цьому церковних напівів, потребу створення історичних монографій окремих парафій, чи konieczність продовження Перегляду колядних хорів в Тересполі, який став важливою подією в житті єпархії. Підкреснув, що необхідним для збереження молодого покоління в православній традиції є охоплення всіх дітей і молоді навчанням Закону Божого та церковно-слов'янської мови, закликав священників до активності, як приклад подав Загорів, де священник приїжджає навчати принципів віри одну дитину. Владика вказав на значення для розвитку церковного життя традиційних місцевих свят - празників Холмської, Турковицької чи Ліснянської Божої Матері. Закликав також до шукання нових форм душпастирської праці, особливо в містах, звернув увагу на виклик, який ставить перед Церквою поява численних емігрантів зі Сходу (України, Білорусії, Росії), котрі не рідко на постійно поселяються в містах єпархії, підкреснув необхідність охоплення їх душпастирською опікою і місією. Наголосив, що дуже корис-

ХОЛІМ

Осінні відзначення ювілею єпархії продовжено в Холмі 20-21 вересня святкуваннями традиційного холмського свята *Пречистої* - Різдва Пресвятої Богородиці в кафедральній церкві св. Івана Богослова. Поруч з вірними єпархії на святкування прибули численні прочане-холмщани з Волині, а також з Німеччини та різних міст Польщі. Приїхали також монахині з Зимненського монастиря на Волині з ігуменню Стефанією.

Богослужіння очолювали єпископ Авель та єпископ володимирський і ковельський Симеон (УПЦ МП), яким співслужило духовенство обох єпархій. Святкування почалися Всенічним Бдінням, очоленим архієреями, потім відслужено Акафіст Пресвятій Богородиці перед її Холмською іконою та Панахиду і Акафіст за упокою спочилих. У день свята зранку відслужено Акафіст Різду Пресвятої Богородиці та Мале посвячення води, а згодом з участю єпископів святочну Божественну Літургію. В проповіді владика Авель підкреслює історичні зв'язки Холмщини та Волині, наголосив також, що в цей ювілейний рік на холмське свято прибули сини цієї землі, котрі змушені були її залишити понад

Ювілейний концерт люблінського кафедрального хору в Холмі. 21 вересня 1999 р.

ЛЮБЛИН

Третя частина осінніх святкувань ювілею 10-річчя Люблінської-Холмської єпархії відбулась 23-24 жовтня в люблінській кафедральній церкві Преображення Господнього з нагоди свята Люблінської ікони Божої Матері. Люблінські святкування мали найбільш величавий літургійний характер, оскільки прийняло в них участь сім архієреїв. Святотні богослужіння очолив митрополит варшавський і всієї Польщі Сава, співслужили йому: представник Вселенського патріарха Варфоломій I митрополит філадельфійський Мелітон, єпископ люблінський і холмський Авель, єпископ гайнівський Мирон, єпископ білостоцький і гданський Яків, а також двох ієрархів з України - єпископ житомирський і новоград-волинський Гурій та єпископ володимирський і ковельський Симеон. Крім духовенства єпархії прибули також священики з України. На святотній Літургії митрополит вручив церковну нагороду Православної Церкви в Польщі - орден св. рівноапостольної Марії Магдаліни особам заслуженим для Церкви: Н. Шопко, О. Кошель, М. Чапковичу, Г. Купріяновичу, а також К. Лесневському. На урочистостях присутні були представники люблінського воєводи та римо-католицького люблінського митрополита.

Завершення ювілейних святкувань в Любліні, з хрестом - представник Вселенського патріарха митрополит Мелітон, позаду митрополит Сава. 24 жовтня 1999 р.

Урочиста Літургія з нагоди свята *Пречистої* в холмській церкві св. Івана Богослова. 21 вересня 1999 р.

50 років тому. Літургійні урочистості завершилися хресним ходом. На закінчення владика Авель вручив запрошеним гостям та особам заслуженим для Церкви ювілейний ринграф. Посольство України представляв на святкуваннях третій секретар В'ячеслав Войнаровський. Кожен з присутніх на святі міг отримати перший номер „Холмського Вісника”, який був виданий саме до свята *Пречистої*.

Цього ж дня пополудні в холмській церкві відбувся урочистий ювілейний концерт церковної музики у виконанні кафедрального хору з Любліна під диригуванням д-ра В. Волосяка. Виступла також молодіжна група церковної музики з Ковеля. На концерті, крім учасників літургійних святкувань, присутні були офіційні гості, м. ін., президент міста Холма Г. Джаман, сенатор М. Ціхош.

Православна Холмщина сьогодні

Холмщина належить до Люблінсько-Холмської православної єпархії, яка є частиною Автокефальної Православної Церкви в Польщі, очоленої холмщаном - митрополитом варшавським та всієї Польщі Савою. Єпархіяльним архієреєм від часу відновлення єпархії є єпископ люблінський та холмський Авель.

Територія Холмщини входить зараз до складу двох деканатів (благочин'я) єпархії - холмського та люблінського. До холмського благочин'я входять парафії в Холмі, Бончі, Угруску, Володаві, Хвороститі, а також філіяльні церкви у Капленосах, Коденці і Голі; очолює його митрофорний протоієрей Володимир Ходак. Люблінське благочин'я охоплює, м. ін., парафії в Колековицях, Драгові, Замості, Тсмашеві, Грубешові, Шиховицях, Тарногороді та філіяльну церкву в Кульні; деканат очолює протоієрей Володимир Клим'юк.

Загалом на Холмщині 15 діючих православних церков. Власністю Православної Церкви є тут також понад 150 кладовищ та церкви в Долобичеві, Войславцях, Сосновиці та Дубенці, які не діють оскільки не має там вірних. На Холмщині працює зараз шістьох православних священиків (Холм, Володава, Хворостита, Замостя, Грубешів, Тарногород). Центральним храмом Холмщини є церква св. апостола Івана Богослова в Холмі, котра є другою кафедральною церквою єпархії. Найбільші церковні свята на Холмщині - це празник Холмської ікони Богородиці в Холмі та свято Турковицької ікони Божої Матері. (гк)

Щі - орден св. рівноапостольної Марії Магдаліни особам заслуженим для Церкви: Н. Шопко, О. Кошель, М. Чапковичу, Г. Купріяновичу, а також К. Лесневському. На урочистостях присутні були представники люблінського воєводи та римо-католицького люблінського митрополита.

Ювілей 10-ліття відродження православної єпархіяльної структури на Холмщині був підсумком цього важливого періоду оновлення і розвитку церковного життя. Значення цього ювілею не обмежується проте лише до суто церковного аспекту, оскільки саме Православна Церква, не зважаючи на всі труднощі і непослідовності, залишається основним, а часто єдиним, оазисом, у якому ті холмщани, котрі дали живуть на рідній землі знаходять своє рідне, мають підтримку для збереження своєї totoжності, чи хотя окремішності.

Відновлення єпархії прийшло дуже пізно, коли б сталося це на 10, чи 20 років раніше, можливо можна було б зберегти більше. З 60-тих чи 70-тих років пройшли тут сильні асиміляційні процеси, які помітно послабили український і православний потенціал на цій землі. Українська присутність на Холмщині зараз символічна. Якою буде вона в майбутньому великою мірою залежить також від цього, який буде стан Православної Церкви на цій землі.

Григорій Купріянович

ВСЕЛЕНСЬКИЙ ПАТРІАРХ У ЛЮБЛИНСЬКО-ХОЛМСЬКІЙ ЄПАРХІЇ

3 матірньої Церкви Константинополя

24 січня 2000 р. в Люблинсько-Холмській єпархії, яка є спадкоємцем старовинної Холмської єпархії, перебував Вселенський патріарх Варфоломій I. Був це перший візит почесного провідника православного світу на території Холмської єпархії в XX ст., а третій за всю вже майже 700-річну історію єпархії. Цей візит має великий символічний вимір, оскільки більшість свого існування (чотири і пів століття) Холмська єпархія знаходилась саме під омофором патріархів Константинополя. Відтак цей візит був своєрідним поверненням до джерел історії Православ'я на цій землі. Був він також важливим тим, що мав помітний український аспект...

Почесний гість перебував у Польщі на запрошення спікера польського парламенту - маршала Союму Мацея Плажинського, а візит мав державно-церковний характер. Православна Церква в Польщі автокефальна, відтак Вселенський патріарх прибув тут як до Церкви-сестри, але водночас як представник Церкви-Матері, адже також Православна Церква в Польщі є спадкоємцем традицій Київської митрополії, а автокефалію дістала в 1924 р. саме від Константинополя.

Візит Вселенського патріарха на території Люблинсько-Холмської православної єпархії не був довгим, тривав лише кілька годин. Патріарх відвідав два найважливіші осередки церковного життя православних на Південному Підляшші - Яблочинський монастир та церкву свв. Кирила і Мефодія в Білій.

Монастир преп. Онуфрія Великого в Яблочині над Бугом це єдиний православний монастир на території Люблинсько-Холмської єпархії (і найстаріший в Польщі). Зараз (від весни 1999 р.) монастир ставропігійний, тобто знаходиться в безпосередній юрисдикції Первоієрарха Автокефальної Православної Церкви в Польщі митрополита Сави. Монастир часто називають твердинею Православ'я, оскільки протягом всієї своєї понад п'ятсотрічної історії залишався він православним.

Патріарх Варфоломій прибув до Яблочинського монастиря 24 січня опівдні, супроводжали його глава Православної Церкви в Польщі митрополит Сава та двох грецьких митрополитів. На лугах біля монастиря, де приземлився вертоліт, з хресним ходом зустрічали незвичайного гостя монахи та вірні з навколишніх місцевостей, а очікуючи співали тропар покровителів монастиря та українські колядки.

В монастирському соборі преп. Онуфрія офіційне привітання патріархові виголосив після короткого богослужіння намісник обителі молодий ігумен Георгій (Паньковський), котрого кільканадцять місяців раніше патріарх висвятив на священника. Достойний гість у своєму слові віднісся до багатостраждальної історії цієї землі і підкреснув, що: *тут, у цьому місці, народ Божий від самих початків знаходив потіху і зрозуміння. Було це особливо важливим в ті трудні часи, які переживали ви в Польщі.* На завершення патріарх подарував монастиркові ікону св. Георгія. Згодом гість оглянув монастир і прогулявся по надбужанських лугах.

З Яблочина делегація подалася до Білої на Підляшші, найбільшого міста в регіоні, де живе досить велике число українського православного населення, хоч не має тут жодного організованого національного

Завершення урочистого богослужіння в Білій.
з лівої: єпископ Амель, Вселенський патріарх Варфоломій I, ігумен Георгій (Паньковський), митрополит варшавський і всієї Польщі Сава.

життя. У Білій знаходиться також найбільша православна парафія в теперішній Люблинсько-Холмській єпархії. Місцева церква свв. Кирила і Мефодія це одна з найновіших православних церков у єпархії, висвячено її лише десять років тому. Сама церква побудована на місці старого храму, який знищено в часі акції руйнування церков влітку 1938 р. Нову церкву споруджено стараннями колишнього мешканця цих земель, який опинився в еміграції і пожертвував гроші на будову храму. Саме в більській церкві відбулася найважливіша подія патріаршого візиту в Люблинсько-Холмській єпархії, до Білої прибули цього дня вірні з цілої єпархії.

Візит в Білій мав особливий акцент, оскільки серед зустрічаючих почесного провідника світового Православ'я перед більською церквою була також делегація української православної громадскості Люблинсько-Холмської єпархії. В склад делегації входили: д-р Григорій Купріянович - історик, головний редактор „Холмського Вісника”, Степан Бабкевич - відомий український діяч з Володави та Галина Паюк, родом з Кропивок на Володавині, зараз мешканка Люблина. Привітання патріархові від православних українців виголосив д-р Г. Купріянович.

Патріархові вручено також подарунки, котрі залишаться для нього згадкою про перебування на території старовинної Холмської єпархії, на землі, де століттями горіла українська православна традиція: копію XVIII-вічної картини міста Холма Т. Раковецького з дарчим написом: *На пам'ять про історичний візит Його Святості Варфоломія Архиспископа Константинополя Нового Риму і Вселенського Патріарха на Холмсько-Підляський землі (у Люблинсько-Холмській православній єпархії), 24 січня 2000 р.Б.; традиційний український рушник та текст привітання українською та англійською мовами (привітання поміщено поруч).*

Вселенський патріарх приймаючи подарунки поблагословив членів делегації православних українців, а у відповідь сказав, м. ін., значимі слова: *Я люблю та подивляю ваш народ. український народ.* Подарував також пам'яткові медаліки з патріаршим гербом.

Після цього в заповненому вірними храмі зустрічав гостя настоятель більської парафії митр. прот. Вікентій Пугацевич. Згодом почався урочистий молебень, який очолив патріарх Варфоломій, а співав грецькою і церковно-слов'янською мовами хор студентів Християнської

Делегація українських православних вірних Люблинсько-Холмської єпархії, стоять з лівої: Галина Паюк, д-р Григорій Купріянович, Степан Бабкевич.

Його Святість
Варфоломій
Архієпископ Константинополя Нового Риму
Вселенський Патріарх

Ваша Святосте,

Це велика честь вітати Вас, найбільшого авторитета всього Православного Світу, на мученицькій Холмсько-Підляській землі. (...) Ми ніколи не забудемо, що Свята Православна Віра прийшла до нас тисячу років тому від Великої Церкви Константинополя. Ця віра стала фундаментом нашої української тотожності та традиції.

Сьогодні, після багатьох важких хвилин історії, український православний народ цієї єпархії надалі зберігає свою культуру, традицію і віру.

Ваша Святосте, в наших серцях залишаються слова, промовлені Вами в українському кафедральному соборі Святої Трійці під час Вашого історичного візиту до Відніпага 1998 року, що "Православні українці, де б вони не жили, перебувають під духовною опікою та в лоні Матірньої Церкви Константинополя, і так триватиме."

Ми дуже щасливі, що прибуваєте також до нас - православних українців, які є вірними багатовірною Автокефальною Православною Церквою в Польщі, на чолі якої стоїть син Холмської землі - Блаженніший Митрополит Сава.

Гаряче просимо Ваших святих молитов за нас, нашу Церкву та всіх православних українців у світі.

Іс полла еті, деспота!

На многії літа, Владико!

Від імені українських православних вірних
Люблинсько-Холмської єпархії

Д-р Григорій Купріянович

Степан Еабкевич

Надія Жуковська

Біла на Підляшші, 24 січня 2000 р.Б.

Єпископ люблінський і холмський Амель вручає
Вселенському патріарху копію Холмської ікони Божої Матері.

ти ці значимі місця. Наш візит підкреслює цю нерозривну єдність між нашими Церквами. Підкреслюю, що свв. Кирило і Мефодій проводили свою місію серед слов'ян не робили їх греками, не нав'язували їм грецької мови, але були носіями справжнього духа Євангелія, за котрим не має ні жиди, ні грека. Нагадаю, що і сьогодні Вселенська патріархія продовжує це і старается служити всім народам, а в її юрисдикції є вірні різних націй: українці, греки, англіїці, корейці, фламандці та інші, і не робить між ними жодної різниці. Кінчаючи патріарх сказав: Передаю вам своє патріарше благословення та любов і піклування за вас від Матірньої Церкви Константинополя. Вселенський патріарх нагадав також, що є тут присутні православні українці, котрі при вході привітали нас так тепло.

Крім митрополита Сави та інших православних ієрархів з Польщі, України, Греції та Константинополя на історичному богослужінні присутні були також представники місцевих державних і самоврядувальних влад та високі представники інших християнських Церков, м. ін. римо-католицький люблінський митрополит Юзеф Жицінський. Після богослужіння був виданий урочистий обід в честь патріарха.

Єдиний в ХХ ст. візит Вселенського патріарха в древній Холмській єпархії перейде до історії. Адже прибув тут, на Холмсько-Підляську землю, духовний провідник 300-мільйонного православного світу, котрого частиною ці землі і український народ є вже понад тисячу років. За всю історію єпархії був це третій візит архієпископа Нового Риму. Чотири століття тому Холмську єпархію двічі відвідав попередник патріарха Варфоломія - патріарх Константинопольський Єремія, котрий в 1588 та 1589 роках побував у Замості. В цей час землі, які цього року відвідав патріарх Варфоломій не входили ще до Холмської єпархії. Можна надіятись, що за черговим візитом Вселенський патріарх відвідає також історичну столицю єпархії - Холм та інші місця пов'язані з історією Церкви та українського православного народу цієї землі.

Важливим моментом візиту було те, що Вселенського патріарха офіційно привітано від української православної громадськості. Таким способом підкреслено, що на цій землі зберігається саме українська православна традиція, а православні українці цієї єпархії пам'ятають про історичне і сучасне значення Вселенської патріархії для Українського Православ'я. Варто згадати, що за всі патріарші візити в Польщі в ХХ ст. (1987, 1998, 2000 рр.) вперше офіційно привітано Вселенського патріарха від українських православних вірних, а патріарх вперше згадав про православних українців. Значенно, що сталося це саме на території Холмської єпархії...

Григорій Купріянович

Пожертви на привітання Вселенського патріарха Варфоломія I від православних українців Люблинсько-Холмської єпархії (Холмщини та Південного Підляшшя) склали:

Люба Більчук 20 зл., Олексій Більчук 20 зл., Іван Дацюк 50 зл., Надія Дарморост 50 зл., Надія Жуковська 50 зл., Марія Кондратюк 30 зл., Христина і Мирослав Луцьки 30 зл., Марія і Григорій Купріяновичі 60 зл., Галина Паук 20 зл., Микола Рошенко 50 зл.

Вселенського патріарха Варфоломія I
зустрічає делегація православних українців.

Богословської академії. Після богослужіння зі словом до достойного гостя звернувся архипастир Холмщини і Підляшшя - єпископ люблінський і холмський Амель. Наголосив він, що візит Вселенського патріарха в Люблинсько-Холмській єпархії - це історична подія. Пригадав, що до 1686 р. Холмська єпархія знаходилась під омофором патріарха Константинополя. На пам'ятку візиту в Люблинсько-Холмській єпархії владика Амель передав патріарху копію найбільшої святині Холмської землі - Холмської ікони Божої Матері, яка в далекому Константинополі нагадуватиме про боголюбивий народ Холмщини.

Зі словом до зібраних у храмі звернувся духовний провідник православного світу. Патріарх висловив радість, що Бог скерував наші стопи до цієї богоспасаємої єпархії та до цього храму і дозволить нам відвіда-

Ілюмінація холмської церкви

Нечисленне православне суспільство міста Холма та околиць, згуртоване при церкві св. Апостола Іоана Богослова, літом минулого року пережило радісну подію – холмський храм дістав ілюмінацію.

Св. Іоано-Богословська церква побудована в половині XIX століття, зараз є єдиним православним храмом на території холмського повіту. На протязі останніх років, після проведення капітального ремонту, ця святиня набрала особливо гарного вигляду.

Зусилля парафіян доініціала Управа міста Холма. За ініціативою міських влад холмський храм одержав гарну світільну ілюмінацію. 12 липня 1999 року, в день св. первоверховних Апостолів Петра і Павла, вперше

можна було захоплюватися чудовою архітектурою холмської церкви при сяйві ілюмінації. Від того часу щоденно, вечером і вночі, численні ліхтарі і рефлектори, розташовані на церковній площі, спрямовують свої вогні на бані і стіни православної церкви в Холмі. З цього приводу радіють не тільки місцеві православні українці, але також численні туристи, котрі відвідують наше місто.

Отець настоятель та всі православні парафіяне на сторінках „Холмського Вісника” складають слова подяки Управі міста Холма за цю шляхетну ініціативу. Спаси Вас Господи!

Прот. Іван Лукашук

ВОЛОДАВА

Новий престол в честь св. Івана Хрестителя

Великим святом володавської української громади стала неділя 11 липня 1999 р. Після капітального ремонту місцевої церкви Різдва Пресвятої Богородиці посвячено новий престол.

На святочній службі численно зібрались православні мешканці Володави та околиць, в церкві було більше як 200 осіб. Богослужіння очолив єпископ люблинський і холмський Авел, служили також отці митрати: Володимир Ходек – холмський благочинний, Вікентій Пугачевич – холмський благочинний та Леонтій Тофлюк – настоятель Михайлівської церкви в Більську (Північне Підляшся). Прекрасно спі-

вав хор під диригуванням Андрія Хамратовича, котрий довгі роки був регентом місцевого хору.

Новий престол був посвячений владику Авелом в честь свята Різдва св. Івана Хрестителя. Водночас встановлено нове парафіяльне свято у Володаві – саме в честь цього празника, який випадає 7 липня. Це зумовлене тим, що досі володавське свято Пречистої відбувалось в тіні Холма, де перебувала більшість прочан. Зараз Володава матиме також друге свято, це тим більше оправдано, що одна з намісних ікон у володавській церкві представляє саме це свято. (гв)

Володавська Пречиста 1999

На Холмщині свято Пречистої урочисто відмічається не тільки в Холмі. Цього дня свій празник мають також українські православні мешканці Володави і околиць, оскільки місцева церква в честь Різдва Пресвятої Богородиці. Кожного року збираються тут вірні і духовенство з сусідніх місцевостей.

Минулорічне свято, 21 вересня 1999 р., було специфічним, оскільки крім прочан з Володавщини і Південного Підляшся, які тут традиційно перебували, на свято приїхала група біля 40 прочан-холмщаків з Ковеля. Більшість з них родом з околиць Володави і вперше від виселення відвідували рідні оселі... Численні з них плакали побачивши батьківські пороги, дідівські могили.

Святкову службу в день празника очолив декан холмського благочиння митрофорний протоієрей Володимир Ходек. В своєму слові особливу увагу звернув він на прочан-холмщаків з Волині. На службі гарно співав місцевий парафіяльний хор, зворушливо співали також прочане-холмщаків. На службі присутні були представники місцевих влад та намісник місцевого католицького монастиря паулінів.

Прочане-холмщаків з України подарували володавській церкві на згадку їхнього паломництва на батьківську землю ікону Тайної Вечері. Стараннями місцевого настоятеля прот. Мирона Ходековського прочане отримали почастунок. (гв)

Церковний хор при Шиховицькій парафії

Ще в 1998 р. серед вірних парафії св. Миколая в Шиховицях з'явилася ідея, щоб організувати хор, який зміг би виступити на тереспільському Перегляді колядних хорів. Проте ця перша спроба не вдалася, парафіяне не повірили в свої сили і не змогли мобілізуватися.

Протягом наступного 1999 року, заходами добродійки Івони, дружини настоятеля парафії о. Івана Кота, такий хор вдалося організувати. Велику допомогу при творенні хору подали холмщаків з України – колишні мешканці Шиховиць, які зараз живуть недалеко кордону. Помогли вони при складенні програми та організації репетицій хору, котрі відбувались в Будинку культури у Володимирі-Волинському. Спільними зусиллями в січні 2000 р. 11-особовий хор був готовий до виступу на фестивалі.

Проте з'явилася проблема транспорту, оскільки до Тересполья з Шиховиць 140 км. Проблема вирішили – поїхали своїм транспортом: машинами священника та чоловіка однієї з парафіянок, до речі римо-католика. Згодом виявилось, що нові проблеми з'явилися по дорозі на фестиваль – через погану погоду переїзд передовжився і хор запізнився на концерт. Організатори фестивалю підійшли до цього зі зрозумінням і хор виступив пізніше.

Хор при шиховицькій парафії дав концерт на IV Міжнародному фестивалі камерних хорів в Тересполі 22 січня 2000 р. Члени хору були одягнені в український народний одяг. Півгодинна програма виступу була старанно підготована, складалася на неї колядки та святочні приспівки, що давало враження гармонійної цілісності. Публіка дуже добре сприймала виступ і видно було, що вдалося її розбавити.

Хор при православній парафії в Шиховицях на тереспільському фестивалі.

В результаті хор зайняв на фестивалі III місце, спільно з хором з Кобилян. Для новоствореного ансамблю було це великим досягненням. Стало це гарною нагородою і водночас підтримкою для людей, котрі в воєнний і післявоєнний час пережили багато страждань за свою віру та національність. Надіймося, що хор при шиховицькій парафії надалі розвиватиметься, а за його прикладом підуть інші парафії Холмщини.

О.І.К.

Тарногород: повернення преп. Леонтія

В неділю 26 грудня 1999 р. - в другий день Різдвяних свят за григоріанським календарем, православна громадість Тарногороду пережила велику літургічну подію. Цього дня відбулась урочистість внесення до місцевої церкви ікони сина Тарногородської землі - преп. Леонтія, котрого в 1999 р. Російська Православна Церква в Івановській єпархії причислила до лику святих.

В цей особливий день прибув до Тарногороду єпископ люблинський і холмський Авель в супроводі о. ігумена Афанасія (Носа) - декана Яблочинського монастиря та о. протодиякона Юрія Дмитрука, і спільно з місцевим настоятелем і водночас люблинським благочинним о. прот. Володимиром Клим'юком, відслужив Божественну Літургію.

Тарногородська громада численно заповнила свій храм Святої Тройці, незважаючи на важку зимову погоду. Варто підчеркнути, що були це передовсім молоді люди, що дає добрі надії на майбутнє. Церква в Тарногороді як єдина в білгорайському повіті уціліла в післявоєнний час. Численна група місцевої молоді від років приймає активну участь в діяльності єпархіального Братства Православної Молоді.

Стояння в православній традиції було винагороджено Божою благодаттю, коли Тарногородська земля дістала свого небесного покровителя - преп. Леонтія Івановсько-Тарногородського. Після святочної Літургії відбулось в тарногородській церкві посвячення ікони новопроголошеного святого та урочисте величання зі співом тропаря і кондака. Це, з Божою поміччю, започаткує місцеве почитання нового святого.

В проповіді владика Авель ознайомив вірних з життям святого, закликав, щоб поглиблювали вони свою православну totoжність. Особливу подяку владика висловив настоятелеві парафії о. прот. Володимирові Клим'юку за його двадцятирічну душпастирську працю на цьому віцілому острівці православної традиції.

Протодиякон Юрій Дмитрук

В одному з наступних номерів „Холмського Вісника” ширше представимо постать преп. Леонтія Івановсько-Тарногородського. (Ред.)

Холмські ювілеї

У 1999 році, поруч ювілею 10-річчя Люблинсько-Холмської єпархії, свої ювілеї візначав клір холмської православної парафії: настоятель - о. прот. Іван Лукашук та диригент церковного хору - пан Андрій Хамратович. Саме десять років тому, майже водночас зі створенням єпархії, прибули вони до Холма і обняли церковні обов'язки.

18 квітня 1999 р. холмські парафіяне відзначали десятю річницю прибуття до Холма о. Івана, котрий точно десять років раніше - 18 квітня 1989 р. вперше як настоятель відслужив у холмській церкві Літургію. Десять років раніше була це Вербна неділя, а в 1999 р. випала цього дня Провідна неділя.

Урочисту Божественну Літургію з нагоди ювілею служив єпископ Авель. Наприкінці служби владика вручив для о. Івана, як визнання його десятирічної праці в Холмі, церковну нагороду - орден св. Марії Магдалини II класу, яким нагородив настоятеля холмської парафії Священний Собор Єпископів Православної Церкви в Польщі.

Ювілеї десятирічної праці холмського кліру були також відзначені в часі святкувань 10-річчя Люблинсько-Холмської єпархії в Холмі на святі Пречистої 21 вересня 1999 р. Владика

Авель нагадав тоді про їх десятирічне служіння в місті над Угеркою і вручив ювілярам пам'ятковий ринграфі.

Останнім акцентом відзначення ювілеїв були запуски перед Пилипівкою 26 листопада 1999 р. Вшановано тоді десятирічну працю диригента холмського парафіяльного хору пана Андрія Хамратовича. Почав він працювати з холмським хором восени 1989 року, а офіційно став його диригентом напередодні Великого посту в 1990 р. На початку вечірньої зустрічі холмські хористи спільно з настоятелем вручили диригентові ікону Христа Спасителя і висловили подяку за його труд. Ювіляр дякуючи за пам'ять вручив всім пам'яткові іконки. Потім зустріч набрала менш офіційного характеру і всі спільно гарно провели час.

Єлизавета Дарморост

Православна Церква отримала будинок у Грубешові

Триває процес повертання Православної Церкви частини майна, відібраного їй протягом минулих десятиліть. Повертається майно (земля та будинки), яке раніше належало до православних, а коли це не можливо - в заміну Церква отримує інші споруди, чи землю.

Одною з невирішених досі справ є питання колишнього монастиря в Турковичах. Не є можливим повернення монастирських будинків і держава пропонує в заміну інші, проте цей процес проводиться дуже повільно. Поки що за Турковицький монастир Церква дістала лише 34 га землі в селі Вітків біля Долобичева та ділянку 0,5 га на території колишнього монастиря.

Чоговий крок зроблено 18 вересня 1999 р., коли православний єпископ люблинський і холмський та грубешівський староста підписали вступну угоду про передання Православній Церкві будинку в Грубешові, як рекомпенсату за один з монастирських будинків у Турковичах. 17 листопада 1999 р. Регуляційна Комісія до справ Польської Автокефальної Православної Церкви, яка вирішує ці питання, остаточно затвердила угоду і Церква стала формальним власником цього будинку.

Дерев'яний будинок, який отримала Церква, знаходиться в центрі міста, недалеко св.-Успенської церкви. Зараз міститься там Грубешівське музичне товариство. У майбутньому цей будинок служитиме парафії. (ар)

Різдво 2000 в Холмі

Різдвяні свята в холмській українській традиції завжди мали особливо урочистий характер. Зараз для нечисленних холмських православних відзначення свят за юліанським календарем ускладнене, оскільки в громадському житті це нормальні робочі дні. Існуюче в Польщі законодавство дозволяє православним взяти в ці дні відпустку, але не завжди це можливе. Проте, незважаючи на всякі труднощі, вірні прадідівській традиції православні холмшани гідно відзначають дні Різдва Христового, цього року особливо, оскільки напередодні ювілею 2000-річчя.

В кафедральній церкві св. Івана Богослова в Холмі в перший день свят, у п'ятницю 7 січня 2000 р., святкову Різдвяну Літургію відслужив настоятель місцевої православної парафії прот. Іван Лукашук. В часі служби, як у кожне велике свято за місцевої традицією, за архисереїською кафедрою стояв прапор Холмського Св.-Богородичного братства, а в найважливіших хвиликах Літургії братиці виходили з горящими свічками на середину храму. Увечері цього ж дня відслужено в холмському храмі святочну Вечірню.

Особливо урочистим був у холмській церкві другий день Різдвяних свят. Цього дня святкову Літургію в Холмі традиційно очолює єпископ люблінський і холмський Авель. Така традиція не випадково склалася вже десять років тому - зразу після відновлення старовинної Холмської єпархії, адже холмська церква це другий (поруч Люблина, де зараз осідок єпископа) кафедральний храм єпархії, а сам Холм це ж давня столиця єпархії.

8 січня в холмській церкві зібралося біля 80 осіб, переважаючи більшість з них це вірні холмської парафії, але прибуло також по кілька осіб з Володави та Люблина. Величава архисереїська служба, прекрасний спів парафіяльного хору під диригуванням Андрія Хамратовича та автентичний святочний настрій давали велику душевну насолоду. У проповіді владика Авель нагадав про значення Різдвяних свят у житті християнина, підкреслюючи, що "українські православні традиції пов'язані з Різдвам є особливо багаті", вказав на красу і глибокий богословський зміст холмських українських колядок.

В Холмі Різдвяні свята за старим стилем, хоч відзначає їх тут вже нечисленний відсоток вірних рідній традиції мешканців міста, залишають свій неповторний святочний характер. Незважаючи на все, в столиці Холмщини відчувається, що тисячолітня традиція має тут своє природне продовження.

Г.К.

Український православний священник з Канади відвідав Холмщину

На запрошення владика Авеля наприкінці березня ц.р. в Люблинсько-Холмській єпархії перебував священник Української Православної Церкви в Канаді о. Богдан Гладь.

В днях 28-29 березня канадський гість відбув поїздку по Холмщині. Був у Грубешові, Холмі, Замості, відвідав також місце мученицької смерті о. Миколая Гольця в Новосілках біля Потуржина. Отець Богдан ознайомився зі станом єпархії і життям православних українців Холмщини. 30 березня зустрівся також з головним редактором „Холмського Вісника” д-ром Г. Купріяновичем.

Отець Богдан Гладь - настоятель українського православного собору св. Володимира в Гамільтоні (Онтаріо), недалеко відомого водопалу Ніягара. Це одна з найстаріших українських православних парафій у Канаді, заснована в 1926 р. Довгі роки її настоятелем був о. Василь Федак, теперішній первосвящар Української Православної Церкви в Канаді - митрополит Василь. Сам о. Богдан уроженець Америки - народився в Пенсильванії (США). Священником Української Православної Церкви в Канаді став у 1995 р., є також членом кількох спеціалізованих структур УПЦК: Комісії християнської освіти, Комітету міжцерковних зв'язків та Комітету харитативної, соціальної та гуманітарної допомоги. (гк)

Холмщак з Німеччини пожертвував на Угурську церкву

Три роки тому, в серпні 1997 р., рідне село Угурськ відвідав його колишній мешканець Степан Кравчук. Приїхав він до Польщі на запрошення владика Авеля. В часі візиту в Угурську побував він м. ін. на парафіяльному святі Успіння Пресвятої Богородиці. Для підтримки рідної церкви і громади в Угурську залишив пожертву - 1000 нім. марок. За ці гроші закуплено до угурської Успенської церкви нове гарне паникадило, якого місцеві парафіяне не змогли б купити самі. (са)

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ СВЯТКУВАННЯ В ХОЛМІ

4 березня 2000 р. українська громадскість Холма, вперше від років, вшанувала пам'ять національного генія українського народу Тараса Шевченка. На традиційному Шевченківському концерті виступив український ансамбль пісні і танцю „Думка” з Комплексу шкіл з українською мовою навчання в Гурові Ілавеському. Слово про Великого Кобзаря виголосив український поет з Холмщини д-р Тадей Карабович. На концерт прибула українська громадскість Холма та місцеві поляки зацікавлені українською культурою. В неділю 5 березня в холмській церкві відслужено панахиду за Тарасом Шевченком. Ініціатором проведення Шевченківських святкувань в Холмі була редакція часопису „Холмський Вісник”, організаторами концерту були також православна парафія св. Івана Богослова в Холмі та люблінський гурток Об'єднання українців у Польщі.

Є. Д.

Ширші інформації про Шевченківські святкування в Холмі помістимо в наступному номері „Холмського Вісника”. (Ред.)

Церква в Угурську ремонтується - допоможіть!

Угурськ - це невелика місцевість розположена над самим Бугом на Холмщині, на шляху: Холм - Дорогуськ - Володава. Знаходиться тут стародавня, чудова святиня - храм Успіння Пресвятої Богородиці. Церковна історія Угурська сягає початків XIII ст., коли став він першою столицею майбутньої Холмської єпархії.

Зараз в Угурську православних вірних мало, дослівно пару осіб. Проте, як парафіяне цього храму, стараємось дбати про вигляд і консервацію церкви. Вісім літ тому церква була відремонтована на зовні - покрита новою бляхою і відновлена зовнішня елевация. У цьому 2000 році в середині була виконана нова стеля. Багато річей треба ще зробити, наприклад стіни та ікони знаходяться в дуже поганому стані.

Думаємо вести дальший ремонт, але оскільки нас небагато, важко це робити і так побиваємось як рибонька об лід, кидаємось на всі сторони шукаючи допомоги. Може Господь Бог нам допоможе та дозволить зробити ще щось і оставити наш храм для наступних поколінь. Цей храм - це для нас незвичайне місце, тому що тільки в нашій церкві можемо ділитись своїми тяжкими і добрими хвилинами. Вона нас підтримує як Рідна Мати.

Всіх, хто хотів би нам допомогти, просимо вплачувати пожертви на банківський рахунок Комітету ремонту церкви:

Komitet Remontu Cerkwi w Uhrusku
Bank Spółdzielczy w Woli Uhruskiej
82080000-680-27016-11

Від імені парафіян
Угурської церкви
Ольга Урбанська

Тишівці - знову містом

Після 125 років Тишівці знову є містом. Формально сталося це з 1 січня 2000 р. Акт про надання міських прав прем'єр-міністр Польщі Єжи Бузек вручив для дотеперішнього в'їта (зараз вже бурмістра, тобто мера) Тишівців Юзефа Бондири 25 січня 2000 р. у Варшаві.

Тишівці це один з найстаріших городів на Холмщині. У княжі часи були центром волості. За традицією назва міста походить від фрази „тут шевці”. Тишівці дійсно були ремісничим містечком, а тишівецькі чоботи були відомі далеко за його межами.

Тишівці були також важливим осередком церковного життя, містилась тут протопопія. Вже в XV ст. були в місті три православні церкви: в центрі міста - св. Параскевії, на передмісті

Замлині - св. Никити та на передмісті Дубина - Пречистенська.

Міські права Тишівці дістали в 1419 р. від мазовецького князя Земовита I, у цей час ці землі належали до мазовецького князівства. Тишівці втратили міські права на основі царського указу в 1875 р. Наприкінці XIX ст. жило там майже 5 тисяч людей, потім ця кількість зменшувалась. У міжвоєнному періоді (1921 р.) Тишівці мали 4420 мешканців, у цьому 2451 жидів, 1592 католиків, 377 православних.

Зараз у Тишівцях живе 2216 осіб, а в цілій тишівецькій волості (гміні) 6893 мешканців. Місто входить до томашівського повіту. В новорічну ніч все містечко урочисто відзначило повернення міських прав. (пз)

ВОЛОДАВА

II Фестиваль Трьох Культур

12-14 листопада 1999 р. відбувся у Володаві II Фестиваль Трьох Культур. На фестивалі представлено культуру різних етно-конфесійних груп, котрі в минулому, а частково і сьогодні проживають у Володаві: поляків-католиків, українців-православних, жидів.

У три чергові дні о год. 17 по черзі в кожному з володавських храмів відбувалися концерти релігійної музики. У п'ятницю 12 листопада з концертом у володавській синагозі (зараз музей) виступала краківська група Galitzyaner Klezmer (Галицькі музики). У суботу, 13 листопада, в місцевій церкві Різдва Пресвятої Богородиці концертував хор студентів Християнської Богословської Академії під диригуванням д-ра Воло-

димира Волосоюка. В неділю, 14 листопада, Варшавський хлоп'ячий та чоловічий хор при Музичній академії дав концерт латинської сакральної музики у володавському костелі ордену паулінів.

Крім концертів, відбулось тоді у Володаві кілька інших культурних подій. Після довготривалого ремонту 12 листопада відкрито для відвідувачів малу синагогу, де особливу увагу привертають нещодавно відреставровані класицистичні фрески. Там же поміщено також цікаву виставку п/н *Володава у старій фотографії*, на якій представлено Володаву міжвоєнного періоду. З черги у великій синагозі відкрито виставку рідкісних адампольських вітражів.

Володавський фестиваль це цікава спроба пригадати багатокультурне минуле цих земель. Це особливо важливо тому, що свідомість історичної присутності тут інших як польська культура зникає серед місцевого суспільства. Було б корисним, коли б подібні заходи відбувалися також в інших містах Холмщини. (пв)

Римокатолицькі свята з Замойщини

У часі свого візиту до Польщі в 1999 р. папа Іван Павло II проголосив блаженними (святими) дві особи з Замойщини, які загинули в роки II світової війни. Урочистість їх беатифікації (тобто проголошення блаженними) серед 108 нових польських святих (блаженних) Римокатолицької Церкви відбулася 13 червня 1999 р. у Варшаві.

Папа проголосив блаженними: кс. Зигмунта Пісарського та Станіслава Старовейського. Ксьондз Зигмунт Пісарський (1902-1943) був настоятелем римо-католицької парафії у Глешині. Був застрелений німцями в 1943 р., коли не погодився вказати місця, де сховалися комуністи. Станіслав Старовейський (1895-1941) - був світським католицьким діячем, презесом костельної організації „Католицька Акція” в люблінській римо-католицькій єпархії. Загинув у концтаборі Дахау.

Надіймося, що колись належно будуть вшановані також українські православні мученики Холмської землі, які невинно віддали своє життя „за други своя”. (пз)

Новини з Холмщини

Договір про співпрацю між володимирським районом та грубешівським повітом

Напочатку травня 1999 р. заключено договір про співпрацю між володимирським районом Волинської області та грубешівським повітом Люблинського воєводства. Договір підписали голова ради повіту Я. Богущкий і грубешівський староста З. Косаковский та голова районної держадміністрації Я. Дубась і голова Районної ради С. Бондарук. Співпраця має охоплювати такі ділянки як: економія, культура, охорона здоров'я, екологія, торгівля. Надіймося, що до співпраці буде включена також українська громада Грубешівщини.

Депортація громадян України

В перших днях листопада 1999 р. в кількох містах Холмщини поліція, прикордонники та інспекція праці провели контроль місцевих базарів. Громадян України, котрих визнано незаконно перебуваючими на території Польщі, затримано, наприклад у Холмі 43 особи, а в Замості 94. Причиною затримання було переважно незаконне торгування на базарі. Частина з затриманих депортовано з території Польщі.

Володава має нову ратушу

12 листопада м.р. відбулось відкриття нової ратуші у Володаві. Новий будинок Міського управління має два поверхи і біля 4,5 тис. кубометрів. Крім міських влад буде там місце також для інших установ: банку, прокуратури, громадських організацій. Досі міські влади працювали в будинку, котрий був власністю католицького ордену паулінів. Після перенесення до нової ратуші ця вісімнастиовічна споруда була передана монахам.

Герб Грубешівського повіту

Створені після адміністративної реформи в Польщі повіти мають право встановити свої герби. Такою можливістю скористувався в листопаді грубешівський повіт. Рішенням Ради повіту в гербі буде зображена біла голова оленя в червоному трикутнику, а по боках на зеленому фоні колоси збіжжя. Олень вказує на зв'язки з Грубешовом, а колоси - це символ грубешівських чорноземів. Урочисте відкриття нового гербу, котрий поміщено на будинку староства (повітової адміністрації) відбулось 10 листопада 1999 р.

В Холмі побував заступник голови держадміністрації Волині

Наприкінці листопада 1999 р. на запрошення президента міста Холма Генрика Джамана перебував у Холмі заступник голови держадміністрації Волинської області Микола Косенко. Темою переговорів були питання співпраці сусідніх прикордонних регіонів. Наголошено необхідність будови нового мосту на прикордонному переході в Дорогуську.

Виставка з нагоди 80-річчя Музею Холмської землі в Холмі

25 листопада 1999 р. в Холмському музеї відбулось відкриття виставки з нагоди 80-річчя існування польського Музею Холмської землі в Холмі. Музей був покликаний в 1919 р., перейняв частину експонатів давнього музею при православному Холмському Свято-Богородицьким братстві. Виставка представляє перше 20-річчя існування музею.

Зібрав Г.К.

Надбужанські артистичні зустрічі Грубешів '99

В дні 24-26 вересня м.р. відбулись у Грубешові IV Надбужанські артистичні зустрічі Грубешів '99. Це культурний захід, метою якого є популяризація традиційних та сучасних форм танцю, музики, мистецтва України і Польщі, у цьому національних меншостей обох країн.

У Грубешові виступали м. ін. ансамбль „Черемшина” з Черемухи на Північному Підляшші, який виконує український фольклор, ансамбль міського фольклору „Fidelis” з Перемишля, польський ансамбль „Sursum Corda” з Рівного. Водночас відбувався Грубешівський ярмарок, на якому можна було придбати вироби народних майстрів. (пг)

КИЇВ

Збори Всеукраїнської громадської організації „Конгрес Українців Холмщини і Підляшшя”

18-19 вересня 1999 року відбулись у Києві Збори Всеукраїнської громадської організації „Конгрес Українців Холмщини і Підляшшя” (КУХ). Чергову холмшацьку організацію покликано ще в 1998 р., має вона осередки в 17 областях. Міністерство юстиції України зареєструвало її як всеукраїнську громадську організацію. Головою Конгресу став ініціатор його покликання Олександр Боровик з Рівного.

На вересневих зборах обговорювалося становище і проблеми холмшаків-громадян України, які в 1944-46 рр. були депортовані з Холмщини та Підляшшя до СРСР. Учасники зборів висловилися за доцільність створення комісії з проблем депортованих і залучити до її складу депутатів Верховної Ради України, членів

уряду, науковців, депортованих. В колі праці комісії мають бути такі питання як відродження культурної спадщини, відшкодування моральних та матеріальних збитків.

Збори прийняли Ухвалу та Звернення до Президента України і Верховної Ради України (*текст Ухвали друкуємо поруч - Ред.*), у яких представлені основні проблеми і домагання депортованих 55 років тому холмшаків і підляшуків. Варто відзначити, що в обох текстах, крім проблем, що торкаються самих депортованих, згадано також про необхідність заходів „для відродження православія і українського життя на Холмщині”. Це дуже важливо, що холмшаки не забувають про сьогоднішнього свого рідного краю та долю українства і православ'я на прадідівській землі. (ух)

Збори Всеукраїнської громадської організації „Конгрес Українців Холмщини і Підляшшя” УХВАЛА

Одним з трагічних наслідків Другої світової війни було насильницьке виселення в 1944-46 роках п'ятисот українців з їхніх етнічних земель – Холмщини, Підляшшя, Лемківщини, Надсяння.

Виселення супроводжувалося жорстоким терором, були знехтувані права людини і міжнародні правові норми.

Навіть сьогодні, коли існує така високоавторитетна правозахисна організація як Рада Європи, злочинний акт виселення залишається поза увагою Європейського співтовариства. Незважаючи на дію таких міжнародно-правових документів, як загальна декларація і європейська конвенція прав людини.

Минуло п'ятдесят п'ять років, але і досі трагічна сторінка в історії українського народу не отримала політико-правової оцінки на державному і міжнародному рівнях, що, в свою чергу, призвело до виникнення цілого комплексу проблем, без вирішення яких неможливо уявити цивілізоване співіснування європейських держав.

З огляду на важливість порушених делегатами питань, Всеукраїнські збори українців Холмщини і Підляшшя звертаються до Верховної Ради та Кабінету Міністрів з проханням **вирішити наступне:**

I. Дати політико-правове визначення на державному рівні насильницькому виселенню в 1944-46 роках українців з їхніх етнічних зе-

мель – Холмщини, Підляшшя, Лемківщини, Надсяння.

II. Надати виселеним та їхнім дітям статус депортованих.

III. Створити комісію з проблем депортованих, залучити до її складу депутатів Верховної Ради, членів Уряду, науковців та представників депортованих з метою вивчення і прийняття рішення з таких питань:

1. Відродження культурної спадщини.

2. Спрошені умови перетину кордону для відвідування рідних місць, прадідівських могил, древніх святинь.

3. З'ясування питань відшкодування моральних і матеріальних збитків.

4. Розглянути вимоги оstarбайтерів, вивезених на роботу в Німеччину з Холмщини та осіб, інтернованих в концтабори.

5. Переглянути статтю 9 пункт 2 Закону України „Про статус ветеранів війни” від 22 грудня 1995 року № 488/95-ВР.

6. Сприяти поширенню зв'язків з об'єднанням українців Польщі для відродження православ'я і українського життя на Холмщині.

Всеукраїнські збори звертаються до українців, вихідців з Холмщини і Підляшшя та їх нащадків в усьому світі, з закликом об'єднати зусилля для спільних дій на відновлення наших прав, матеріальної і духовної культури, ствердження історичної правди про долю Холмського краю.

Київ, 18-19 вересня 1999 року

Архипастир Холмщини серед холмшаків у Здолбунові

В день пам'яті святої великомучениці Катерини завжди прибуває багато паломників до міста Здолбунова, адже місцевий храм присвячений саме св. великомучениці Катерині. Минулорічне свято не стало винятком, бо 7 грудня 1999 р. зібралось багато прочан і храм не міг вмістити всіх у своїх стінах. Проте це свято було особливим, зокрема для холмшаків, а багатьох з них живе саме в Здолбунові та навколишніх місцевостях. Цього разу вперше прибув до Здолбунова і до місцевих холмшаків архипастир Холмщини – владика Авель.

Напередодні свята була відслужена пазнична Всенічна, на якій зібралось більше 30 священників. Божественну Літургію в сам день свята служили правлящий архипастир місцевої єпархії – архиепископ рівненський і острозький Варфоломій та гість – єпископ люблінський і холмський Авель. Архиреїв теплим словом привітав настоятель храму та благочинний Здолбунівського району митр. прот. Микола Ярошук, а церковний староста підніс традиційний хліб і сіль.

За Літургією владика Авель сказав повчання на тему свята. По закінченні Літургії архипастир очолили молебень з хресним ходом навколо храму, в якому взяли участь біля 70 священників з Рівненської, Сарненської, Волинської і Хмельницької єпархій. На кінець архиепископ Варфоломій виголосив слово до духовенства, парафіян і паломників, закликаючи до стійкості у святій православній вірі на прикладі святої патронки дня. Зі словом до владики Варфоломія та зібраних вірних звернувся

також єпископ Авель. Висловив він особливе вдовolenня, що на святі так численно зібралися холмшаки – виселенці з території його єпархії. Настоятель храму о. Микола щиро дякував владикам і всім гостям та парафіянам за спільну молитву. Свято закінчилось традиційним многоліттям.

Владичі Авелеві дуже приємно було зустрітись після богослужіння з вихідцями з Холмщини і Підляшшя, котрі понад 50 років тому змушені були залишити свою рідну землю і рідні домівки. Владичі довелось годину часу виходити з церкви, оскільки сотні холмшаків підходили до нього взяти благословення від архипастира з рідного краю та дізнатися про сьогоднішній стан рідного села, цвинтаря, чи залишеної святині.

Є.А.

Львівські відзначення 10-річчя Товариства „Холмщина”

27 лютого 2000 р. відбулось у місті Львові урочисте ювілейне зібрання з нагоди 10-річчя створення суспільно-культурного товариства „Холмщина”. З доповіддю про підсумки роботи товариства за 10 років виступив його голова Йосип Романюк. Він, зокрема, наголосив, що саме у Львові 24 лютого 1990 р. було створено перше в Україні суспільно-культурне товариство „Холмщина”.

Учасників ювілейних зборів привітали голова Наукового Товариства ім. Т. Шевченка академік Олег Романів, голова товариства „Надсяння” та Об'єднання товариств депортованих українців Володимир Середя, а також представники інших товариств: Богдан Самохваленко - голова Волинського обласного товариства „Холмщина”, Євген Контрелевич - голова Терно-

пільського обласного товариства „Холмщина”, Михайло Герасимович - голова Львівського обласного товариства „Любачівщина”, Дмитро Генік - голова Львівського обласного товариства „Гуцульщина”.

Урочисте засідання закінчилось великим святковим концертом, який підготували хоріві колективи Городоцької та Сокальської філій товариства. Під час концерту свої вірші, присвячені ювілею товариства, прочитали Петро Гоць та Віталій Процюк. На завершення зібрання присутні урочисто і піднесено виконали гімн Холмщини - „Ми холмшаки, ми молоді”.

Ніна Романюк

Більше матеріалів про ювілей Товариства „Холмщина” помістимо в наступному номері „Холмського Вісника”. (Ред.)

ЛУЦЬК

Новий голова Волинського Товариства „Холмщина”

Наприкінці листопада відбулись в Луцьку збори Волинського обласного товариства „Холмщина”, в яких прийняло участь біля 60 холмшаків. На зборах заслухано звіт дотеперішнього голови Товариства Василя Ворона, який у зв'язку з державними обов'язками перестав очолювати організацію. Новим головою Товариства „Холмщина” на Волині обрано Богдана Самохваленка.

Волинське товариство „Холмщина” це одна з найстаріших холмшаських організацій в Україні. При товаристві працює хор, яким керує викладач Луцького педагогічного училища Олександр Головерса. Організація має в Луцьку своє приміщення (вул. Б. Хмельницького, 40 б). Зараз по Волинській області створюються районні осередки Товариства „Холмщина”. Покликано їх вже в Ківерцях, Володимирі-Волинському та Нововолинську, кожен нараховує біля 300 членів. Незабаром організуватиметься черговий осередок - в Рожищах. (УХ)

20-ліття єпископства митрополита Сави

25 листопада м.р. 20-річчя єпископської хіротонії святкував син Холмської землі - митрополит Сава. Владика Сава (в мирі Михайло Грицуняк) народився в 1938 р. в селі Снятичі біля Томашева, його архиєрейська хіротонія відбулась 25 листопада 1979 р. Був єпископом лодзінським і познанським (1979-1981), згодом єпископом, а від 1987 р. архиєпископом, білостоцьким і гданським (1981-1998). У травні 1998 р. Собор Єпископів Православної Церкви в Польщі обрав архиєпископа Саву митрополитом варшавським і всієї Польщі, первоієрархом Автокефальної Православної Церкви в Польщі. Митрополит Сава перший в історії холмшак - первоієрарх автокефальної Церкви.

Ювілейні урочистості відбулись 25 листопада 1999 р. в кафедральному соборі св. Марії Магдалини в Варшаві, де 20 років раніше здійснилась архиєрейська хіротонія. На святі зібралося багато мирян, священників та єпископів. Присутні були представники президента Польщі, влад міста, а також Католицької та Євангелістської Церков. Від імені влад столичного міста Варшави президент міста Павел Піскорський вручив митрополитові медаль „Zasłużony dla miasta Warszawy”.

На урочистий банкет в честь ювіляра несподівано прибув також президент Польщі А. Квасневський. Святкування закінчив вечірній концерт церковної музики у виконанні кафедрального хору під управлінням диякона Сергія Бовтручука.

А.А.

Вечір з нагоди 80-річчя Товариства „Рідна Хата” в Люблині

В неділю 5 грудня 1999 р. в Українській Домівці в Люблині відбувся Вечір присвячений 80-річчю заснування найбільшої української культурно-просвітнянської організації в історії Холмщини і Підляшшя - Товариства „Рідна Хата”. Мале приміщення люблинської домівки ледве поміщувало всіх присутніх. Серед прибулих були передовсім холмшаки і підляшуки, котрі від років проживають в Люблині, але прийшли також зацікавлені темою українські вчені, котрі працюють в люблинських вузах: проф. А. Івченко - голова Харківського історико-філологічного товариства, проф. М. Лесів - засновник люблинської україністики, проф. Д. Бучко, д-р М. Рощенко.

Зустріч почалась доповіддю д-ра Григорія Купріяновича п/н Товариство „Рідна Хата” (1919-1930) та його значення в розвитку українського національного життя на Холмщині і Південному Підляшші, у якій детально представлено діяльність української культурно-громадської організації, яка діяла в міжвоєнний час на Холмщині та Південному Підляшші. У доповіді наголошено, що діяльність організації охоплювала різні ділянки: від культурного життя, через видавничі ініціативи, харитативні акції по економічній заході. Товариство мало більше ста філій в різних місцевостях і відіграло велику роль у розвитку національного життя та національної свідомості мешканців Холмщини та Підляшшя.

Після доповіді відбулась дискусія. У домівці експонувалась також підготована з нагоди ювілейної зустрічі виставка видань і документів про історію Товариства „Рідна Хата”. Можна там було побачити протоколи зі зборів Товариства, оголошення

та квитки на концерти і театральні спектаклі, пресові інформації про організовані товариством заходи та інші документи, які засвідчували діяльність цієї організації.

Ініціатором ювілейного вечору був д-р Г. Купріянович, а організаторами редакція часопису „Холмський Вісник” та люблинський гурток ОУП. Люблинський вечір був мабуть єдиним відзначенням ювілею 80-річчя цієї заслуженої для Холмщини і Підляшшя організації. Досвід Товариства „Рідна Хата” є важливим також сьогодні, показує, що люди свідомі, котрі хочуть зберегти свою тотожність, спроможні це зробити не зважаючи на перешкоди.

Андрій Артемюк

Різдвяна зустріч холмщаків у Рівному

Щорічно на Різдвяні та Великодні свята збираються вихідці з Холмщини і Підляшша, які проживають на Рівненщині, щоб поділитися своїми думками і мріями, висловити побажання на майбутнє, просто поспілкуватися. Нинішнє Різдво 2000 р. зібрало більш ніж 900 гостей, які 9 січня 2000 р. з'їхалися з усіх куточків області до Рівного. Були представники влади, депутати, а також холмщаки з семи осередків районів області та з інших областей. Збори проводив голова Рівненської ветеранської організації „Холмщина” Олександр Боровик.

До учасників зборів звернувся з привітанням п. Михайло Назарук, начальник управління внутрішньої політики при облдержадміністрації. Потім з доповіддю виступив голова товариства „Холмщина” О. Боровик. Він поінформував присутніх про утворення всеукраїнського об'єднання „Холмщина і Підляшшя”, зареєстрованого Міністерством юстиції України. Надання всеукраїнського статусу дало можливість провести 19 вересня минулого року збори холмщаків у столиці України Києві, у яких взяли участь голови осередків із 17 областей, а також представники законодавчої та виконавчої влади. Збори спонукали до утворення робочої комісії при Кабінеті Міністрів України, яка на даний час діє і займається питаннями відновлення прав і свобод холмщаків, надання їм статусу депортованих. Ухвала засідання була зареєстрована особисто О. Боровиком у Верховній Раді та Адміністрації Президента. На звернення учасників зборів надійшла офіційна відповідь за підписом заступника Голови Верховної Ради п. В. Медведчука та заступника голови Адміністрації Пре-

зидента. Відповідь гласить, що підняті в ухвалі проблеми розглядаються і вимагають позитивного вирішення. Символічно, що збори в Києві проходили в історичному місці – Будинку вчителя, де на початку століття засідала Центральна Рада і де 12 вересня 1917 року проходив I з'їзд холмщаків, у якому брав участь Михайло Грушевський. Тодішній з'їзд прийняв ухвалу про те, що вигнання з Холмщини можуть повертатися на свої рідні місця.

Далі О. Боровик познайомив присутніх з першим випуском „Холмського Вісника”, зачитав звернення головного редактора часопису д-ра Г. Купріяновича, а також передав щирі вітання від владики люблинського та холмського Авеля. Голова товариства вручив також медаль почесного холмщанина директорові Миського будинку культури п. Петрові Невірковцю за сприяння у роботі товариства.

Завершилися урочисті збори святковим концертом, на якому звучали колядки Холмського краю у виконанні хору товариства, інші твори класиків світової та вітчизняної культури за участю художніх колективів міста. Потім

активісти товариства зібралися за чашкою кави, ділилися враженнями, будували плани на майбутнє. Слогами про вечір усі житимуть до наступної зустрічі.

За дорученням товариства
Оксана Бордзень,

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови
Рівненського державного
гуманітарного університету.

Про історію Холмської єпархії - в Люблині

В неділю 12 грудня м.р. Православне Братство преп. Афанасія Берестейського в Люблині влаштувало зустріч з д-р. Г. Купріяновичем, присвячену історії Холмської православної єпархії. Нагодою для проведення зустрічі був ювілей 10-річчя відновлення єпархії.

Доповідач розповів про майже сімсотрічну історію єпархії. Починаючи від генезису і створення єпархії в XIII ст. князем Данилом Галицьким, показав складні умови її існування в складі польсько-литовської держави, розповів про важкі хвилини православ'я після Берестейської унії, а завершив доповідь новітньою історією єпархії - її трьома відродженнями в XX ст.

Зустріч відбулась після недільної Літургії в парафіяльному залі при люблинській Спасо-Преображенській кафедральній церкві. На зустріч прибули не тільки холмщаки, але також інші парафіяне зацікавлені церковною історією та минулим Холмщини. (іл)

ХОЛМШАНИНА

ХОЛМСЬКА БІБЛІОГРАФІЯ (2)

У другому випуску „Холмського Вісника” продовжуємо бібліографію публікацій про Холмщину, які з'явилися у 1997-2000 рр. Праці подані за таким же принципом як і попередньо - за алфавітним порядком, а там, де з назви праці не виникає її відношення до Холмщини - поміщено коротке обговорення. Дуже просимо всіх читачів про інформації про видання, які торкаються Холмщини. Багато з них з'являється в малотиражних та труднодоступних виданнях, тому для їх оприлюднення просимо повідомляти нас про їх існування.

Александрович Володимир. Мистецтво Галицько-Волинської держави. - Львів 1999. - 131 с.

Монографія заторкає питань середньовічного мистецтва Холмщини. Власюк-Коломиєць Лідія. Ангел-Хранитель. Спогади про Холмську Грубешівщину, Ласків і Чужину. - Рівне 1999. - 230 с.

Гошуляк Іван. До проблеми кордонів України доби гетьманату Павла Скоропадського. // „Збірник Харківського історико-філологічного товариства”. Нова серія. - Том 7 (1999). - С. 13-22.

Торкається також входу Холмщини до складу Української Держави. Гмітерек Генрик. Молодість Поділля в Замойській академії (1595-1784). // „Вісник Львівського університету”. Серія історична. - 1999. - Випуск 33. - С. 56-65.

Долі порозкиданих по світу. Спогади учнів української гімназії в Холмі. - Книга друга. // Ред. кол.: Т. Сай та ін. - Львів 1999. - 291 с. Том містить спогади колишніх учнів української гімназії в Холмі в роках 1940-1944 та декілька інших статей з історії Холмщини.

Інформаційний бюлетень (до 10-річчя товариства) 1990-2000. / Львівське обласне суспільно-культурне товариство „Холмщина”. - [Львів 2000]. - 2 с.

Листівка видана з нагоди 10-річчя Товариства „Холмщина” на Україні, містить змистовну інформацію про діяльність організації протягом десяти років.

Карабівич Тадей. Два листи до ночі. - Білосток 1999. - 41 с.

Чергова збірка віршів сучасного холмського поета.

Шиян Раїса. Купці-шотландці в містах Руського воєводства у XVI-XVII століттях. // „Вісник Львівського університету”. Серія історична. - 1999. - Випуск 33. - С. 50-55.

У статті згадується м. ін про шотландців із Замостя.

Caban Ireneusz. Na dwa fronty. Obwód AK Tomaszów Lubelski w walce z Niemcami i ukraińskimi nacjonalistami. - Lublin 1999. - 382 s.

Hałagida Igor. Wsiedlenia ludności ukraińskiej i polskiej z powiatu chełmskiego - nieznana karta historii. // Ukraina-Polska. Kultura, wartości, zmagania duchowe. / Pod red. R. Drozda, R. Skeczkowskiego. M. Zymomyrji. - Koszalin 1999. - S. 197-213.

Підбірка шести документів про маловідомі досі виселення українців з території Холмського повіту влітку 1950 р., котрі здійснювались як продовження акції „Вісла”. Документи попереджає вступна стаття. Jamroz Agnieszka. Organizacja Kościoła prawosławnego na terenie powiatu hrubieszowskiego w okresie międzywojennym. // „Rocznik Historyczno-Archivalny”. - 1999 (t. XIII). - S. 83-90.

Kokowski Andrzej. Archeologia Gotów. Goci w Kotlinie Hrubieszowskiej. - Lublin 1999. - 142 s.

Motyka Grzegorz. Tak było w Bieszczadach. Walki polsko-ukraińskie 1943-1948. - Warszawa 1999. - 552 s.

Окремі розділи присвячені польсько-українським стосункам на Холмщині. Sidoruk Stefan. Nadbużańskie opowieści. - Chełm 1998. - 160 s.

Книжка містить оповідання відомого народного письменника з села Ставки б. Володави Степана Сидорука, який пише також українською мовою.

Waliszewski Tomasz. Niezwykłe obrzędy pogrzebowe Gotów: Kotliną Hrubieszowską. // „National Geographic Polska”. - 1999. - № 2. - S. nlb. Zabytki architektury i budownictwa Polsce. - T. 6. Województwo chełmskie. - Warszawa 1999. - 422 s.

Книжка містить список і коротку характеристику всіх об'єктів визначної державою архітектурними пам'ятками на території колишнього холмського воєводства. У книзі описані, м. ін., понад 30 церков.

Підготував Г. К.

Після появи першого номеру „Холмського Вісника” редакція отримала численні листи. Сердечно дякуємо, засвідчують вони для нас про те, що труд вложений в редагування холмського часопису не даремний, що „Холмський Вісник” потрібний. Частину з отриманих листів друкуємо поруч.

Просимо всіх читачів „Холмського Вісника” про листи. Ваші відгуки, зауваження, пропозиції дуже потрібні і важливі для нас. Пишіть, яким має бути наш часопис, про що в ньому писати, які теми заторкати? Пишіть, що Вас турбує, що болить? Пишіть про Ваше життя, про долю синів Холмської землі.

Пишіть врешті, що робити для об’єднання і співпраці холмшаків, де б вони не жили? Як відроджувати українське життя на Холмщині?

Чекаємо Ваших листів.

Редакція

Отримав Вашого листа і перший номер „Холмського Вісника” - дуже дякую.

Щиро радію, що Ви, незважаючи на всі перешкоди, знайшли можливість видавати новий часопис. Сердечно гратулюю доброго видання за змістом і за оформленням. Вмієте добирати гарні статті, і це заохочує взяти газету до рук, докладно прочитати. (...)

Бажаю Вам всіх благ.

З любов’ю у Христі.

+ АДАМ,

Архиспископ Перемиский і Новосанчівський

Вийшов перший „Холмський Вісник”. Вітаю, поздоровляю, це великий день, велика справа, велика РАДІСТЬ. Для всіх нас православних, українці ми, білоруси, лемки чи інші. Всі ми ХРИСТОВІ.

Помагай Вам Господь і Пресвята Діва Мати Холмська, Люблинська, Турковицька! НА МНОГАЯ І БЛАГАЯ ЛІТА !

З любов’ю завжди

+ СИМОН,

Архиспископ Лодзінський і Познанський

Слава Ісусу Христу!

Сердечно вітаю Вас. Спокій Божий, Його мудрість і любов нехай буде з Вами.

В газеті „Український форум” за 9 XII 1999 р. була стаття *Підтримаймо „Холмський Вісник”* і просите надіслати повідомлення про Холмщину, чи будь які публікації про Холмщину. Отже і виконую Ваше прохання. Минулого року я видала книжку про свої спомини, що була друквана в Рівному - *Ангел Хранитель*. І дозволяю Вам, як що уважаєте щось за потрібне використовуйте. Жалко що так пізно надумали ту газету видавати, бо вже наші холмшаки тут в Великобританії, Канаді і в С.Ш.А. майже всі вимерли, а молоде покоління тим зовсім нецікавиться. Але в Україні чи в Польщі це буде користне для молодих. (...)

Минулого року я була в Ласкові п’ятий раз, але нашого цвинтаря вже не впізнати і ніякого боку не залізе, так заросло ніби ліс. Як сумно, це ще єдиний доказ, що там похоронені українці, які віками там проживали. Богато є дечого писати, але не все пишеться правду, бо часами вона дуже гірка.

Бажаю Вам доброго успіху і всього найкращого в Вашій не так легкій задуманій праці. Щастя Вам Боже на все добре.

З пошаною

Лідія В. Коломисць, Больтон (Англія)

Дуже вам дякуємо з чоловіком за „Холмський Вісник”. За те, що Ви думаєте за нашу рідну землю, Холмщину. Хочу Вам сказати, що я родилась на Холмщині і дав мені Бог повернутись до рідного села, що на Грубешівщині - Шиховичі. Наше село дуже трагічно пережило, 11 березня 1944 р. загинуло дуже багато односельців, моїх ровесників. Тепер з допомогою України з Волинської області реставрують православний цвинтар. Якщо Ви зможете приїхати, то опишіть холмщикам про події. (...)

„Вісником” цікавились люди - українці, які навіть не приходять до церкви. А я прошу Вас допомогти як діставати газету (...). Привіт наш священник з Грубешова один номер і я чекала, що будуть ще, але нема. Напишіть чому. (...) Газету хочемо, бо вона наша рідна, як рідна Холмщина. (...) „Холмський Вісник” наш! (...)

Надія Коза, Шиховичі

Справили Ви мені велику радість і несподіванку присилаючи перший номер „Холмського Вісника”. Не віриться, що на згайрищі холмської страждальної землі ще є люди, які хочуть і спроможні піднятися такої праці.

Завдання це нелегке. Сьогодні заливає нас потік безплатних, комерційних видань, не кажучи про польськомовні видання часто прекрасно ілюстровані на доброму папері, хоч і платні, але з темами, які не одного можуть притягнути. Та ще з читанням по українськи що раз гірше. Старше покоління відходить, молоде не завше приготівлене їх заступити. При тім наше розсіяння. В нас в Гданську холмшаків дослівно кількох. (...) Так думаю як же нам пробиватись з „Вісником”, як здобувати читачів. (...)

Думаю що про появу „Вісника” треба було б дослівно по цілому світі оголосити. Вже тепер треба деякі постанови Вам прийняти. Почати хіба з квартиранта. Може так як „Над Бугом і Нарвою” поділити порами року, тоді треба пильнувати, щоб „Вісник” вийшов до читачів перед тією порою. Опізнана поява утруднює продаж. Може пов’язати з більшими святами? Редакція повинна міститися в Любліні і користати з помочі Владики Авеля та місцевої інтелігенції. До редакції докоопуйте людей з України та Америки і Канади. Відкрийте банковеkonto. Треба все це полагодити формально. Може знайдуться якісь спонсори, треба їх шукати. Подати ціну – хіба 2 зол. за примірник, більше не можна, хоч сама пересилка 1 зол., а де інші всякі кошти? Праця всіх може поки що вестись суспільно.

Матеріали про Холмщину треба збирати зі всіх видань в світі і подавати їх в такий спосіб, щоб були цікаві і для загалу не знані. Подавати далеко раніше де і коли варто побувати, як і чим доїхати, які кошти, яке сполучення ітд. Що нового на Холмщині будеється, які клопоти. Де щось ще уціліло. Де побувати нашим людям з Польщі і України. Які привілеї є для людей з приграничних районів, як з них користати. Де можна дешево переночувати. В „Нашому Слові”, про що я цілий час без ефекту сигналізував, багато великої політики, бідкання, а не має восток щотам доброго і корисного діється на шодень. Адже люди якось живуть, працюють і щось діється.

За багато Вам не поможу, бо сиджу далеко від Холмської землі. Якусь свою цеголку до цього доброго діла можу доложити. Пишіть, що треба конкретно робити.

Бажаю успіхів

З пошаною

Павло Кремінський, Гданськ

„Холмський Вісник” вітаю з великою радістю!! Це часопис котрого нам наравду бракувало. Я знаю, що початок є завжди т’яжкий, але маю в Бога надію, що наступні номери здобудуть собі більшу популярність. (...) Газета є потрібна тому, що холмшаки живучи в розсіянні, вимішувались з іншими і втратили свою говірку, втратили й свої звичаї, а навіть свій спосіб харчування. Це все треба нам зберегти, бо ж то останній час, люди які знають – відходять у вічність. Поляки ж усе собі загарбують, собі приписують. Нехай же наші спогади, наші куховарські рецепти з’являться у Вашому „Віснику”. Колись він стане безумовно джерелом для дослідників. (...)

Попробуйте дати трохи поважних статей, а трошу спогадів і гумору. (...) Чому пропоную теми легкі, а не наукові? Тому, щоб „Вісник” зацікавив не лише вчених, але знайшов дорогу до сердець простих людей. Мені мріється, щоб Ваша газета зробила фурору, стала популярна не тільки серед холмшаків, але й інших українців. (...)

Анна Назарович, Торонто (Канада)

„Холмський Вісник” я прочитав з цікавістю. Ваша пропозиція встановлення постійного всесвітнього зв’язку між уродженцями Холмщини та їх нащадками, у формі видавання часопису, гідна уваги і всесторонньої підтримки. Але щоб здійснити цей благородний задум у першу чергу будуть потрібні гроші, отже спонсори. Потрібні також будуть крім редколегії і компетентні дописувачі. Думаю, що у цій початковій зондальній фазі Ви зможете зорієнтуватися чи вдасться зреалізувати цю патріотичну ідею. (...)

Бажаю Вам успіху у цьому благородному починанні.

З поваженням

Олександр Попко, Ольштин

Сьогодні до моїх рук дійшов перший номер „Холмського Вісника”. Це дуже потрібна ініціатива, але тільки тоді – коли часопис буде появлятися в міру регулярно. А це залежить від фондів. Поки що – бажаю успіху. (...)

Ігор Галагіда, Гданськ

Анна Назарович

Великдень в селі Гонятин

В нашому селі Гонятин збережено звичаї з часів Київської Русі. Плекали їх старанно, бо холмщикам було добре жити в приязні з природою, з духами предків, мешканцями лісів та полів. В обрядах Великодніх було повно магії, яка наповнювала душі холмщиків лагідністю, любов'ю до Матінки Землі та великою повагою до Бога, творця тих благ. Щойно страшна акція „Вісла” знищила і людей, і звичаї і саму Холмщину понівечила.

Перед Великим Постом господині мили і виварували старанно горщики, бо ж у Великий Піст „не пулагалусі їсти скоромного”. Їлось усякі каші: гречані, яглярні, ячмінні, пенцак, горох, фасолу, сочевицю, капусту, картоплю, а омастою були різного роду олії власного виготовлення: з льону, коноплі, соняшника.

Через цілий піст господині вибирали „підхудящі” яйця на писанки і складали їх у малий „суломіник” (було це щось немов мале, кругле „пуделко”, тільки зроблене з плетеної соломи. Вічко прикріплювали ликом, хоча не обов'язково). Яйця засипали половою. Перед Великоднем десь на тиждень, вечорами, починали писати писанки. Писанок писалось багато! Вились на них, мов життя холмщиків, усякі квіти: сині - льону, оранжеві - чорнобривців, червоні - мальви іт.п., а поміж тим пишався напис „Христос Воскрес!”

Писанки розмальовані жолуддям та дубовим листям дарували дівчата своїм хлопцям, щоб були здорові і сильні як дуби. Розписані білими квітками конвалії дарували молодим дівчатам на знак невинності. Крашанки, які обов'язково були на кожному столі, красили у дубовій корі, лушпинні цибулі, щось брали з вільхи та ліщини, але не пам'ятаю вже що. Крашанки були мов райдуга хороші! Це вони мали магічні властивості, бо ж то крашанки ще в перехристиянських часах дарували слов'яни своїм богам.

У Велику П'ятницю ніхто нічого не їв, поки не поцілував Плащаниці. То ж йшли всі гонятинці, вбрані на чорно, до Павлович до церкви. Того дня не вільно було робити тяжких робіт.

В неділю рано, в перший день Великодня, батько вливав воду у мийницю, а мама вкладала червону крашанку і хрестила воду. Батько вмивався, а мати подавала чистий, білий рушник до витирання (мабуть колись була традиція, щоб той рушник був свіжо витканий, бо пам'ятаю, що в моїй родині старалися так робити). Мама забирала крашанку, а батько виливав воду на двір. Так робив кожен член нашої родини. Пригадую, що не раз матуся перехрестивши воду погладила мене по голівці примовляючи: „щобись була доною хороша як та крашаночка”. Не раз нагадували мене маленьку: „тільки великий теї бруд з себи, далеку від хати”. Значить, холмщакі вірили, що вода з крашанкою має магічну силу, обмиває все зло, а крашанка дарує красу і здоров'я на новий рік.

Після церемонії миття, усі молились, вбирались і знова йшли до церкви. Після Служби Божої, вийшовши з церкви усі люди обнімалися і промовляли „Христос Воскрес!”, тричі цілуючись. Уявіть собі, яким радісним ставало це свято! Якою любов'ю сповнені були серця! Хтось скаже „але ж були люде посварені”. Так, були та у Великий Піст ніхто не смів піти до сповіді, коли не перепросив сусіда чи когось іншого. Тому на Великдень усі з усіма радісно цілувались. Особливо тішилась з того молодь. Хлопці ставали рядком під церквою і вицілювали усіх дівчат, навіть тих найгоноровіших.

Після повернення з церкви матуся виймала з печі вкладену перед північню шинку, спеціально підготовлену, тому запах тої шинки ще й нині ласкоче піднебіння. На стіл старша сестра Гєня вже виложила свячене: паску, масло, яйця, плесканку (спеціально підготовлений сир), всяке м'ясо, сіль ітп. Тато засвічував свічку, брав кусок свяченого яйця в руку, підходив до мами і казав тричі „Христос Воскрес!”. Матуся брала від нього кусочок яйця і відповідала „Воистину Воскрес!” і батьки тричі цілувались. Тоді батько підходив і христосався зі старшою сестрою і зі мною. За батьком, так само взявши яйце христосалась з усіма мама, потім сестра і я. Щойно тоді всі сідали за стіл. В той святковий день усе чинили три рази. Нині читаю, що в інших культурах цифра „3” має магічну силу.

З'ївши сніданок сестра бігала „на село” до дівчат. Мене ж висилали до хресного батька з дарунком: в хустинці зав'язана писанка, що я писала і крашанка. Хресні батьки обділяли за це дітей тісточками, горіхами, цукерками, а багатші давали часом хустину чи гроші. Потім, відпочавши, батько йшов у поле. Часом і я з ним. В розі нашої ниви закопував писанку і крашанку. На писанці обов'язково мусили витись квітки льону, стебла пшениці, „щоб так ладни нам сі велу всьо збіжжя” – говорив до мене батько.

Під вечір батько запрягав коней і ми, цілою сім'єю, їхали до Долобичева, де жив мамин батько. По дорозі обов'язково заїжджали на кладовище, де була похована моя бабуса,

а також діди та прадіди. На усі могилки клали писанку і крашанку голосно кажучи „Христос Воскрес!”, бо в ті дні „лучилось небо із землею” - як пояснював нам дідусь. Ой, як гарно виглядали на Великдень могилки! Оброслі зеленим листям барвінку, а поміж тою зеленню райдужними кольорами виблискували крашанки і писанки. Було крашанок багато, бо ж від кожної сім’ї несли на могилки і крашанки, і писанки. В дідуса в хаті, перед тим як сісти за стіл, усі також христосались і то не обминаючи нас дітей. Так чинили в кожній хаті в Гонятині і вважали за великий гріх, щоб когось обминути, не похристосатись.

А в понеділок !!!... Лець на світ Божий починало благословитись, вже ватаги хлопців бігали по селі шукаючи дівчат до зливання. Дівчата ж заздалегідь придумували найкращу схованку. Кажуть, що найвеселіший був “злеваний пониділує” в 1947 р. Люди немов передчували, що це їх останній Великдень в рідному Гонятині, тай зливались усі: і старі і малі. Крик був такий великий, що із Павлович всі люди втекли в поля, бо думали що на Гонятин напало військо.

Ось такі-то були Великодні звичаї в мойому селі. Ті звичаї плекали мої батьки і на вигнанні, бережу їх і, навіть тут у далекій, забіганій Канаді. Старалася я переказати ті гарні звичаї своїм дітям. Чи збережуть їх? Не знаю. Знаю одне, що мої внуки пам’ятатимуть, що в діда і баби усі христосались так як я це пам’ятаю. Не йдемо тут у поле, щоб поклонитись Матінці Землі, не йдемо і на могилки предків, бо вони далеко, розсіяні: частина на Мазурах, частина на Шлеську, а пра-прадідів могилки заросли бур’янами на рідній Холмщині, не нашій вже землі.

Анна Назарович

Христос Воскрес!

Всіх читачів „Холмського Вісника”, всіх синів Холмської землі, де б вони не жили, всіх, кому дорога і близька холмська традиція вітаємо зі святами Воскресіння Господнього.

Нехай радісне 'Христос Воскрес' з княжого Холма наповнить Вас надією, вірою і любов'ю, нехай дасть Вам сили для збереження рідних традицій і пам'яті про своє коріння, про отчий край.

Редакція
„Холмського Вісника”

+ Митрополит Іларіон

ВЕЛИКДЕНЬ

*Гричить палке „Христос Воскрес!”
Й несеється радісно по Храмі,
Здається, злинув Бог з Небес
Й пливе в пахому фіміямі.*

*І повні радості всі груди,
І повні світла всі серця,
Рікою щастя б'є повсюди
Церковця радісна оця.*

*І райські лунуть Піснопіння,
Бренять сріблом веселі дзвони,
Скрізь повно світла і кадіння,
Горить зорею всі Ікони.*

*Канон несеється Великодній
І мов в Раю в святому Храмі,
І розцвітає Дух Господній
В серцях у воннім фіміямі.*

*І люди стали, як ті діти,
Правдиві Божії сини –
Горять в очах їх райські квіти,
І чути подихи Весни.*

*Велика Служба Великодня,
Коли в душі ми чуєм Бога:
Огнем горить хвала Господня,
І ясно видна в Рай дорога.*

*Від співу й ми стаємо Божі,
Горять нам очі від надії,
В душі цвітуть небесні розжі,
І пахнуть в серденьку лелії.*

*Великдень – це душевне Свято,
Коли всім пахне вже Весна:
Багато світла, й мрій багато,
Бренить надія голосна.*

*Великдень людям – ласка Божя,
Це з Неба всім ясна надія,
Великдень красен, як та розжа,
Великдень пахне, як лелія!*

*Блаженна Великодня Нічка,
Коли співають в Небі зорі,
І кожна з них – то Богу свічка
В Його безмежному просторі!*

Холмський історичний календар 2000

Частина I: XX століття

- 1905 „толеранційний указ” царя Миколи II, перехід біля 180 тисяч кол. уніятів на латинський обряд
- 1905 відновлення православної єпархіяльної структури на Холмщині, єпископом холмським та люблинським став владика Євлогій
- 1915 біженство українського населення Холмщини в глибину Російської імперії, початок австрійської окупації
- 1920 заснування першої української газети на Холмщині - „Наше Життя”
- 1925 відновлення святкувань в честь Турковицької ікони Божої Матері в Турковичах
- 1930 ліквідація найбільшої в історії української організації на Холмщині та Підляшші - Товариства „Рідна Хата”
- 1935 помер Антін Васильчук, чільний український національний діяч Холмщини
- 1940 повернення православним українцям собору Пресвятої Богородиці в Холмі
- 1940 помер Пилип Пилипчук - прем'єр-міністр уряду УНР, похоронений в Холмі на Даниловій горі
- 1940 заснування першої в історії української середньої школи в Холмі - Української державної гімназії
- 1940 відновлення Холмсько-Підляської єпархії
- 1940 хіротонія та інгрес архієпископа холмського і підляського Іларіона (Огієнка)
- 1945 у Верховинах вимордовано майже 200 українців
- 1945 апогей депортації українського населення Холмщини до СРСР
- 1950 помер у Львові видатний український письменник з Холмщини Володимир Островський
- 1985 помер митрополит Андрей (Метюк), первоієрарх Української Греко-Православної Церкви в Канаді, родом з Холмщини
- 1990 заснування у Львові першої організації холмщаків виселених на Україну - Товариства „Холмщина”
- 1995 відновлення урочистого відзначення свята Турковицької ікони Божої Матері з участю холмщаків з України, спочатку в Томашеві, згодом у Грубешові

Опрацював Григорій Купріянович

Від редактора

Пів року тому - до свята Пречистої (21 вересня 1999 р.) - з'явився перший номер „Холмського Вісника”. Його видання було можливим завдяки пожертвам людей, яким не байдуже рідна традиція, культура, та зусиллям нечисленної групи людей, котрі працювали при редагуванні часопису.

Після виходу часопису редакція отримала численні листи - з самої Холмщини, з території української держави, з різних міст Польщі, а також з Англії та з Канади. Це свідчить, що видання зустрілось з зацікавленням холмшаків, а задум видавати перший від 50 років український холмський часопис був правильним.

Немало людей висловилося за продовженням цього видання в майбутньому. Проте для видавання часопису потрібні люди, які будуть писати тексти - як про життя на самій Холмщині, так і про холмшаків у світі - в Канаді, США, Польщі, на території української держави. Потрібні люди, котрі працюватимуть в редакції, потрібні особи, які допоможуть у розповсюдженні часопису. Врешті потрібні гроші, без яких видавання часопису неможливе, а пожертви холмшаків це зараз єдине джерело фінансування „Холмського Вісника”.

Доля холмського часопису залежить від нас усіх. Без широкої підтримки він приречений на ліквідацію. Відтак закликаю - допоможіть у нашій спільній справі. Особи, які хочуть включитися в редагування часопису, писати тексти, допомогти в розповсюдженні, підтримати фінансово часопис - просимо про зв'язок. Якщо часопис має існувати і розвиватись потрібні постійні автори, потрібні кореспонденти і представники „Холмського Вісника” на Холмщині і в місцях, де проживають холмшаків.

Діяльність редакції „Холмського Вісника” не обмежується лише до видавання часопису. Старається вона сприяти інтеграції та співпраці холмшаків по всьому світі, а також розвивати українське національне життя на Холмщині. На початку березня з ініціативи редакції відбулися в Холмі, вперше від років, Швеченківські святкування. Передбачаємо також чергові заходи для підтримання українських холмських традицій та національної пам'яті на Холмщині.

Редактор

Панахида у Верховинах

Як кожного року у Верховинах буде відслужена панахида над могилою помордованих 5 червня 1945 р. українських мешканців цього села. Цього року богослужіння буде особливо урочистим, оскільки випадає саме **55. річниця** цього жахливого злочину, в результаті якого загинуло 196 осіб.

Панахида відправлятиметься в **неділю 4 червня 2000 р.**, початок год. 17. Скорботне богослужіння традиційно очолить єпископ люблінський і холмський Авел у співслужінні духовенства єпархії. Передбачається численна участь холмшаків з різних місцевостей.

Всіх, котрі хотіли б прийняти участь у панахиді інформуємо, що до Верховин їхатимуть автобуси з Холма та Люблина. З-під церкви в Холмі (ul. Sienkiewicza 1) автобус від'їжджатиме біля год. 16, з-під церкви в Любліні (ul. Ruska 15) автобус відправлятиметься біля год. 15. Про детальніші інформації (резервація місця, ціна) просимо звертатись до настоятелів обох парафій: о. Івана Лукашука (Холм, тел. 0-82 5652480) та о. Юрія Богащевича (Люблин, тел. 0-81 7477438).

Заохочуємо всіх холмшаків прибути цього дня до Холма. В цю останню неділю пасхального періоду (4 червня 2000 р.) Божественну Літургію в холмській кафедральній церкві св. Івана Богослова служитиме єпископ люблінський і холмський Авел.

Пожертви на фонд „Холмського Вісника”

Чергові пожертви на фонд „Холмського Вісника” вплатили:

Михайло Баранович (Володава) - 40 зл.; Надія Дарморост (Холм) - 50 зл.; Ніна Дацюк (Люблин) - 50 зл.; Євген Максим'юк (Ольштин) - 100 зл.; Володимир Наум'юк (Холм) - 100 зл.; Олександр Попко (Ольштин) - 50 зл.; Антін Стець (Гурово Ілавське) - 50 зл.; Віра Фальківська (Варшава) - 100 зл.; Православна парафія в Лігніці - 20 зл.; Православна парафія св. Івана Богослова в Холмі (пожертви зібрані в першу неділю Великого посту 19 березня 2000 р.) - 300 зл.

Особливу подяку висловлюємо владіці Авелеві за всіляке сприяння видаванню „Холмського Вісника” та можливість користування комп'ютером єпархіяльної канцелярії, на якому виконано оформлення часопису.

Всіх, хто хоче фінансово підтримати „Холмський Вісник” - просимо про листовний контакт з редакцією. У наступному номері подамо банківський рахунок часопису.

ХОЛМСЬКИЙ ВІСНИК

Головний редактор: Григорій Купріянович.

Співпраця: Андрій Артемюк, Роман Висоцький, Єлизавета Дарморост, прот. Іван Лукашук.

Комп'ютерне оформлення знімків: Славомір Рошенко.

Адреса для зв'язку:

Grzegorz Kuprianowicz, Al. Racławickie 33/62, 20-049 Lublin.

E-mail: cholmskyj-visnyk@poczta.wp.pl

Проводи на Холмщині

За українською православною традицією кожного року в Провідну неділю - тиждень після Великодніх свят, йдемо на кладовища помолитися за наших померлих предків. На Холмщині українських кладовищ дуже багато, на багатьох з них не має кому засвітити свічку, сказати заупокійну молитву. Оскільки на Холмщині є зараз лише кількох православних священиків, тому молитви над могилами відбуваються не тільки в саму Провідну неділю, але також в інші дні. Для інформації читачів „Холмського Вісника”, котрі хотіли б відвідати могили своїх близьких і попросити священика відслужити над ними молитву - подаємо коли на якому кладовищі служитимуть православні священики.

Березно - 14 травня, год. 13.

Бонча - 7 травня, біля год. 13.

Верховини - 4 червня, год. 17.

Вирики Півд.

- 7 травня, біля год. 15³⁰.

Вирики-Адамполь

- 7 травня, біля год. 16³⁰.

Вілька Красничинська

- 7 травня, год. 9.

Володава - Орхівок

- 7 травня, год. 10¹⁵.

Головно - 14 травня, год. 11.

Голя - 21 травня.

Грубешів - 7 травня.

Дорогуськ - 14 травня, год. 17.

Дратів - 21 травня.

Замостя - 7 травня, після Літургії.

Збереже - 7 травня, біля год. 11.

Капоноси - 28 травня.

Коленець - 7 травня.

Колеховиці - 1 травня, год. 9.

Косинь - 7 травня, біля год. 12.

Любень - 28 травня, год. 11³⁰.

Руда - 28 травня, год. 13.

Сичин - 28 травня, год. 17.

Селище біля Угурська

- 14 травня, год. 11.

Тарногород - 19 червня.

Угнин - 7 травня, біля год. 14.

Угурськ - Воля Угурська

- 14 травня, год. 8¹⁵.

Хворостита - 1 травня.

Холм: при вул. Львівській

- 7 травня, після Літургії в церкві.

Холм: при вул. Мосціцького

- 7 травня, пополудні (біля год. 16).

Шиховиці

- 7 травня, біля год. 15.

Передплата „Холмського Вісника”

Всіх, зацікавлених постійним отримання „Холмського Вісника” просимо вислати замовлення на адресу подану внизу сторінки. Цього року передбачається видання 4 номерів „ХВ” (якщо зберемо відповідні фонди). Ціна одного примірника в передплаті (з пересилкою) - 3 зл., за кордон (звичайною поштою) - 1,5 \$.

В наступному номері подамо номер банківського рахунку часопису.

Водночас закликаємо - допоможіть у розповсюдженні „ХВ”. Шукаємо осіб, які хотіли б отримувати більшу кількість „ХВ” (вже навіть 5 прим.) і розповсюджували б його серед холмшаків та всіх зацікавлених в своєму місті чи регіоні (в Польщі, в Україні, чи на Заході). Всіх, хто хоче допомогти просимо про контакт.

У глибокому жалю повідомляємо, що в Любліні **2 лютого 2000 р.** вранці, на 84 році життя, упокоїлась у Господі

бл. пам. Ольга Войтович

з дому Вашкевич, родом з Городища (Холм).

Похорон Покійної відбувся 4 лютого 2000 р. в Холмі на православному кладовищі при вул. Львівській.

Нехай рідна земля буде Її пухом!

Вічна Її пам'ять!

Доньки і зять

Всім, хто взяв участь у заупокійних відправах та похороні нашої найдорожчої Мами, Бабусі і Прабабусі **Ольги Войтович** складаємо ширю подяку і наш уклін.

За спільну молитву дякуємо люблінським священикам: прот. Юрієві Богащевичові та прот. Андрієві Лосеві. Щиру подяку за Службу Божу над тілом Покійної, похорон, відправи в сороковий день та за всяку допомогу складаємо настоятелям холмської парафії прот. Іванові Лукашуку. Холмському церковному хорові під диригуванням пана Андрія Хамратовича за чудовий спів: Спаси Господи.

Доньки, зять, внуки та правнуки